

Огляд економіки у серпні

Спеціальна тема: Посуха та війна: як цьогорічний врожай вплине на економіку України?

ГОЛОВНЕ

КЛЮЧОВІ ЗМІНИ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ У СЕРПНІ 2024

- **Макроекономічні тенденції:** МВФ прогнозує зростання ВВП на 3% у 2024 році, що дещо нижче за прогноз НБУ на рівні 3,7%. Ділові очікування покращились у серпні завдяки збереженню внутрішнього попиту, подальшій адаптації бізнесу до відключень електроенергії та стабільній логістиці.
- **Галузевий аналіз** Дефіцит електроенергії знижується після спекотного серпня, незважаючи на масовані російські обстріли. Виробництво сталі знову впало, але все ще вище, ніж у 2023 році. IT-індустрія наймає працівників після скорочень у першій половині року. Експорт сільськогосподарської продукції сезонно зростає з початком експорту нового врожаю.
- **Монетарний, валютний та банківський сектор:** Інфляція прискорилась до 7,5%, а облікова ставка залишилась незмінною – 13%. Міжнародні резерви зросли на 13,7% до \$42,3 млрд, тоді як гривня дещо знецінилась. Депозити домогосподарств в іноземній валюті відновили зростання, так само як і гривневі та валютні корпоративні та роздрібні кредити.
- **Фіскальний сектор:** Податкові надходження високі та зростають; видатки на оборону обмежені власними доходами, військова підтримка зменшилась. У серпні Україна отримала \$8,5 млрд іноземного фінансування для державного бюджету.
- **Спеціальна тема:** Після трьох років сприятливих погодних умов Україна зіткнулася зі спекою та посухою у 2024 році. Хоча врожай ранніх зернових та олійних культур у 2024 році знизився незначно, посуха матиме значний вплив на врожай пізніх зернових та олійних культур. Очікується, що врожай зернових та олійних культур знизиться на 10%; експорт зернових та олійних культур може скоротитися на 12-15%.
- **Детальніше про це читайте у нашому звіті далі**

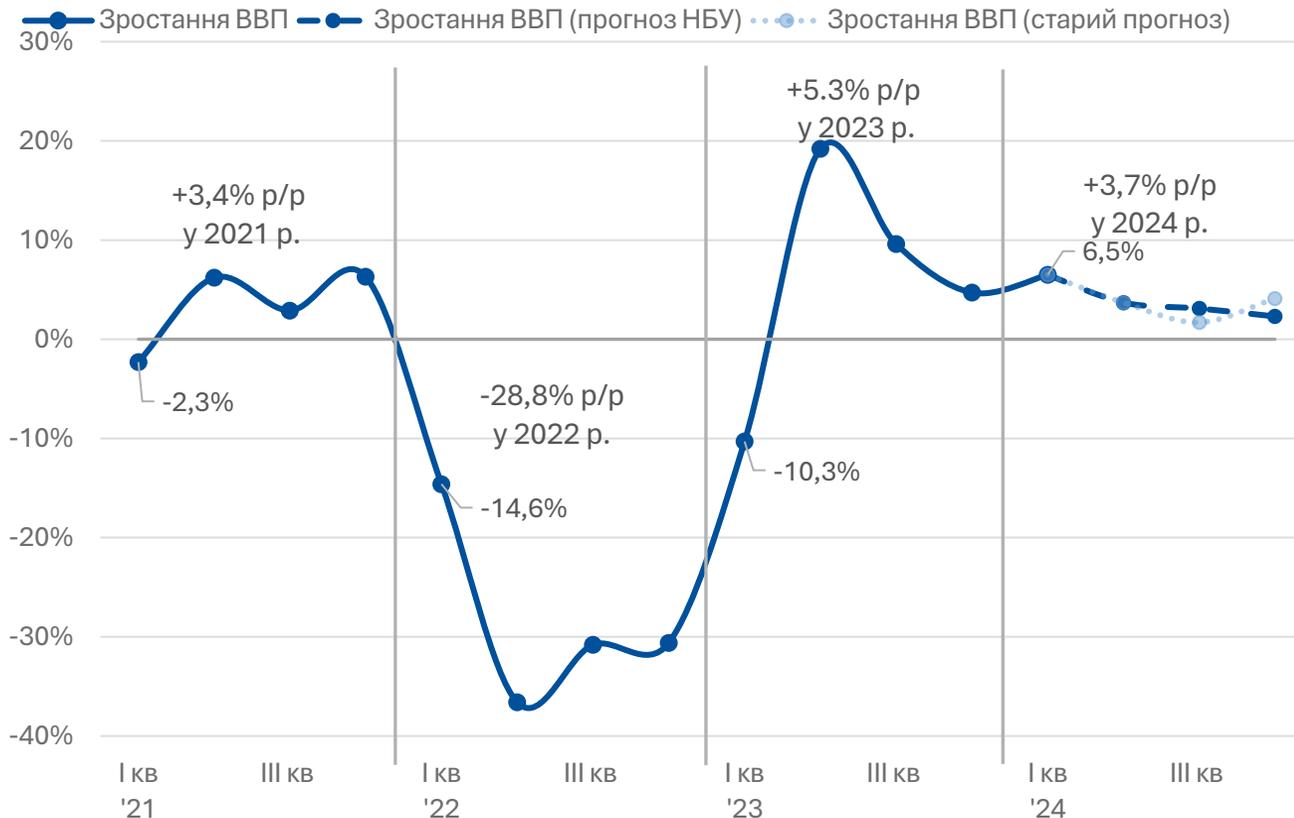

МАКРОЕКОНОМІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ

МАКРОЕКОНОМІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ

МВФ прогнозує зростання ВВП на 3% у 2024 році: нижче за прогноз НБУ на рівні 3,7%.

Зростання ВВП (рік до року) за квартал, %

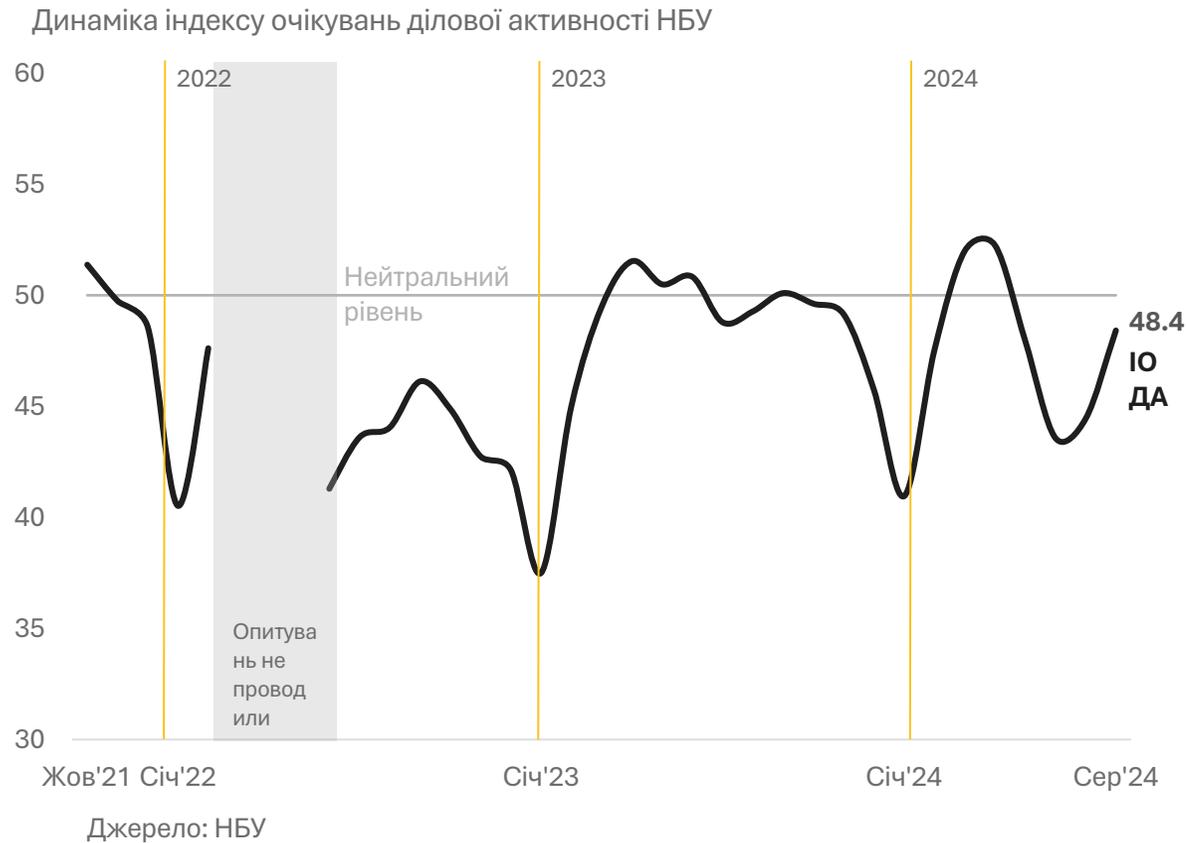

- Економічне зростання України сповільниться у другій половині 2024 року, реальне зростання ВВП за підсумками року становитиме 3%, прогнозують в МВФ.
- Економічне зростання в Україні сповільниться через наслідки російських атак на енергетичну інфраструктуру, вплив війни на ринок праці та рівень ділових очікувань.
- За даними Міністерства економіки, у липні 2024 року ВВП України зріс на 2,7% рік до року. Як наслідок, за перші сім місяців цього року зростання ВВП оцінюється на рівні 4,0% у річному вимірі.

МАКРОЕКОНОМІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ

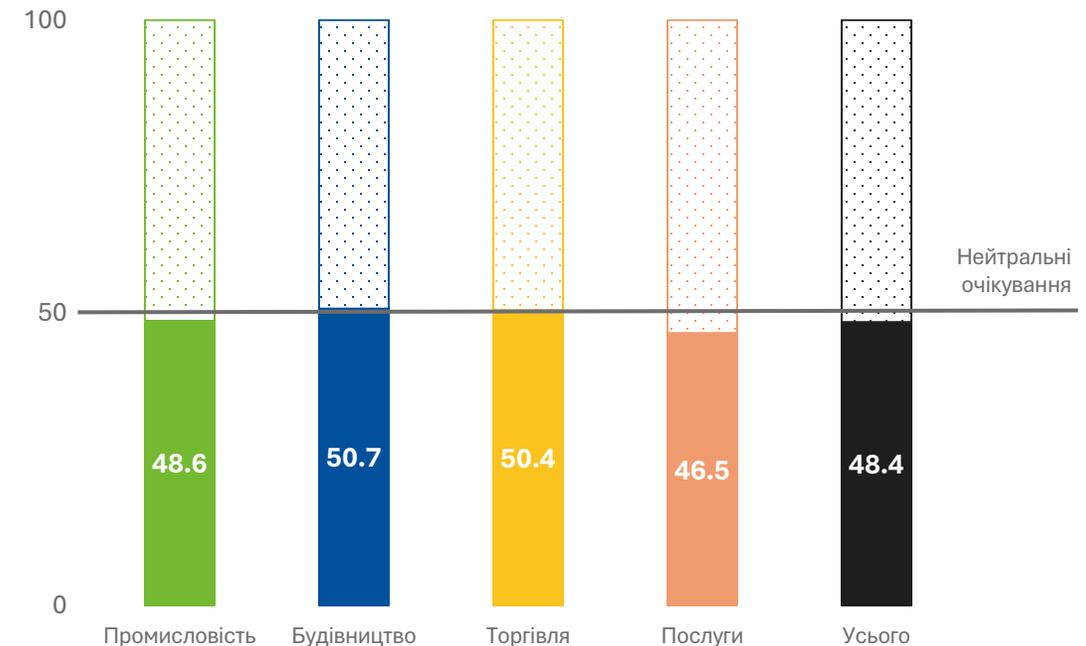
Ділові очікування покращилися в серпні

- У серпні індекс очікуваних змін ділової активності НБУ покращився до 48,4 з 44,4. Але все ще залишається нижчим за нейтральний рівень у 50 пунктів.

- Настрої в усіх опитаних секторах покращилися, а в будівництві та торгівлі навіть стали позитивними. Сталий внутрішній попит, подальша адаптація до відключень електроенергії та стабільна логістика покращили ділові настрої.

Індекс очікувань ділової активності НБУ за секторами у серпні

МОНЕТАРНИЙ, ВАЛЮТНИЙ ТА БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР

МОНЕТАРНИЙ ТА ВАЛЮТНИЙ СЕКТОР

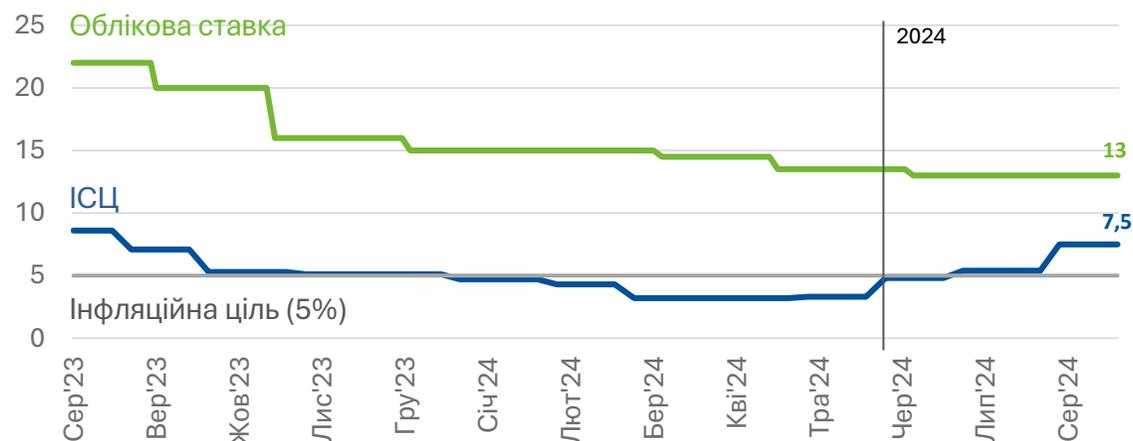
Інфляція прискорюється до 7,5%, а політика облікової ставки залишається незмінною - 13%

Ключові показники на 31 серпня 2024 (ІСЦ р/р у серпні 2024)

Показник	Ставка, %	Зміна у липні, в.п.
Ставка за військовими облігаціями (12-м)	14,65	0,00
Облікова ставка	13,00	0,00
Ставка за 12-ми депозитами	12,81	-0,20
Ставка за 3-ми депозитами	12,98	-0,10
Споживча інфляція	7,50	2,10

Джерела: НБУ, Державна служба статистики, UIRD

Інфляція (ІСЦ) р/р й облікова ставка, %

Джерело: НБУ, Державна служба статистики

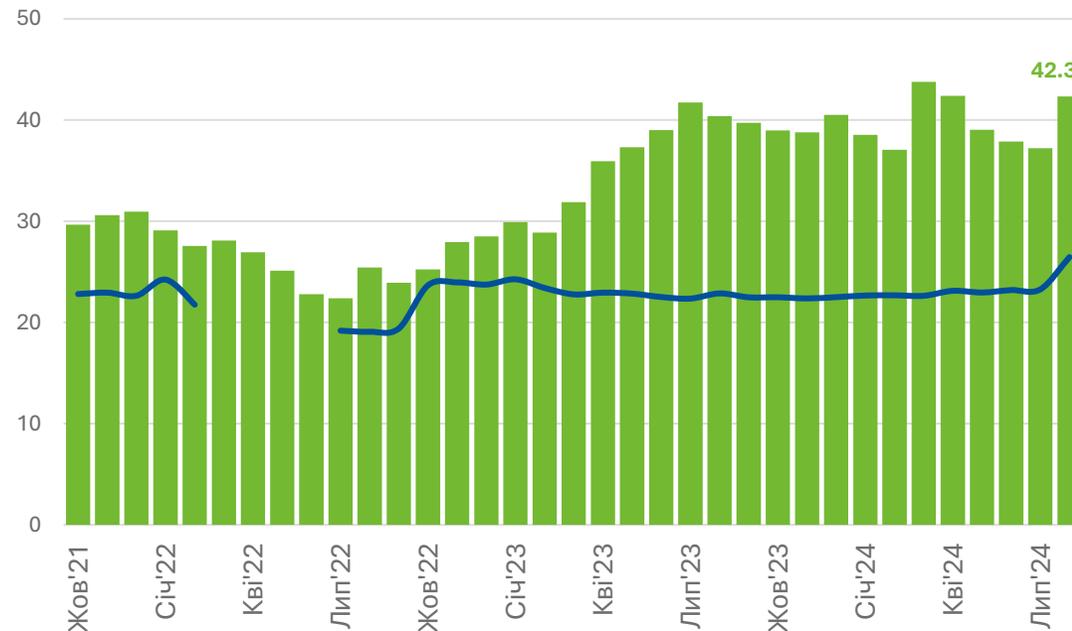
- Облікова ставка утримується на рівні 13% з кінця липня 2024 року з метою підтримання стабільності на валютному ринку, захисту гривневих заощаджень населення та приведення інфляції до цільового рівня 5% у прогнозному періоді.
- Наступне рішення Правління НБУ щодо облікової ставки відбудеться 19 вересня.
- **Номинальні процентні ставки в гривні знижуються завдяки попередньому пом'якшенню процентної політики НБУ.** Попри це, дохідність все ще перевищує як інфляційні прогнози НБУ, так і інфляційні очікування населення, що захищає гривневі заощадження від інфляції.
- У серпні 2024 року **інфляція прискорилася до 7,5% р/р** (при +0,6% м/м) через поганий врожай, зростання витрат бізнесу та нещодавню девальвацію гривні.

МОНЕТАРНИЙ ТА ВАЛЮТНИЙ СЕКТОР

Міжнародні резерви відновили зростання, тоді як гривня дещо знецінилась

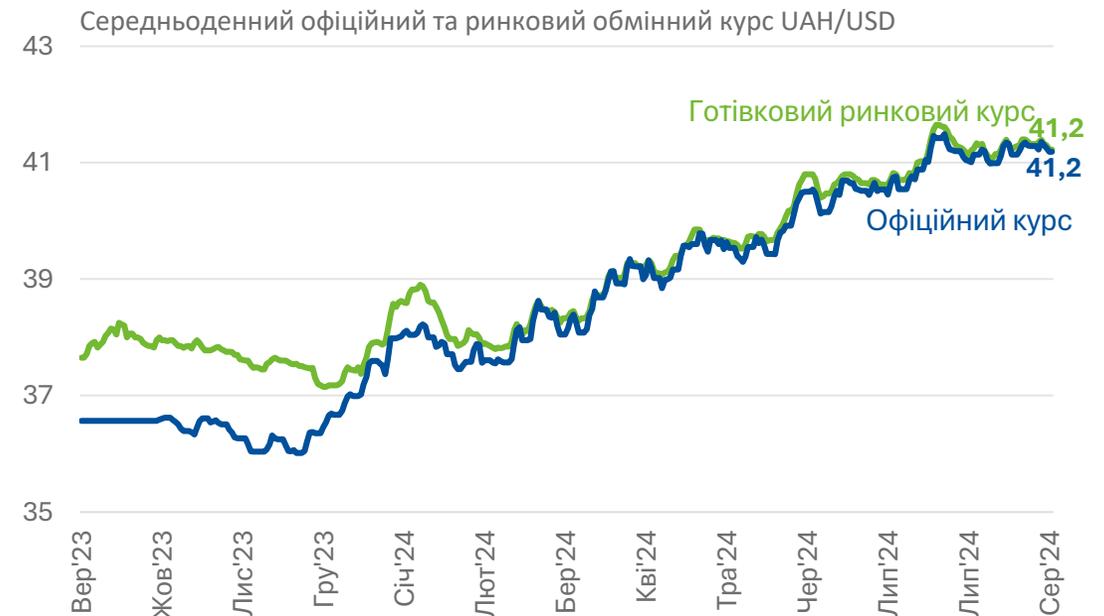
У серпні міжнародні резерви зросли на 13,7% до \$42,3 млрд (5,4 місяців покриття імпорту) завдяки значним надходженням (\$8,5 млрд) від міжнародних партнерів, які перевищили наступні продажі валюти НБУ (\$2,7 млрд) та виплати за державним боргом України (\$1,1 млрд).

Валові міжнародні резерви та обсяг, необхідний для покриття 3 місяців майбутнього імпорту, \$ млрд

Джерело: НБУ. У березні-червні 2022 року НБУ не розраховував покриття майбутнього імпорту через нестабільну ситуацію

У серпні ситуація на валютному ринку покращилась завдяки стабільній пропозиції іноземної валюти, зменшенню попиту та підтримці з боку міжнародної допомоги, що призвело до покращення курсових очікувань. Гривня дещо знецінилась, а спред між готівковим та офіційним обмінним курсом скоротився до 0,4%.

Джерела: НБУ (офіційний курс), index.minfin.com.ua (курс готівкового ринку)

БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР

Відновилося зростання депозитів домогосподарств в іноземній валюті, та гривневих та валютних корпоративних і роздрібних кредитів

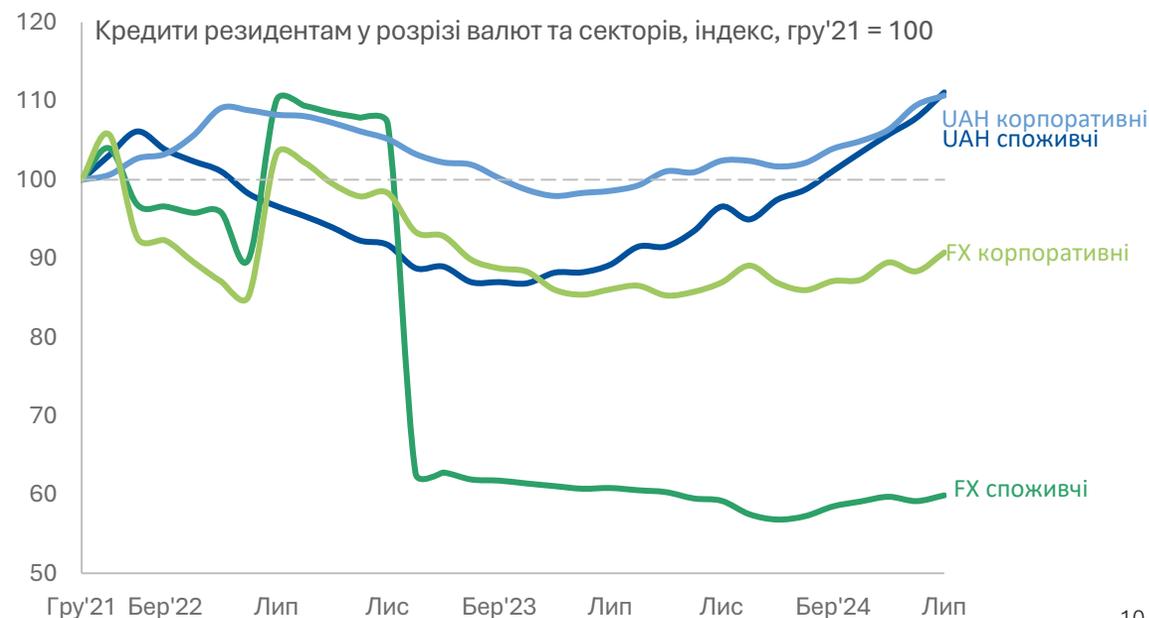
Гривневі строкові депозити та депозити на вимогу знизились, тоді як депозити в іноземній валюті відновили зростання.

Зростання гривневих строкових депозитів домогосподарств призупинилося, ймовірно, через погіршення курсових очікувань та збільшення витрат на енергетичне обладнання.

Source: NBU

У липні гривневе корпоративне та роздрібне кредитування продовжувало помірно відновлюватися, відновилося кредитування в іноземній валюті. З 1 червня до 1 вересня 2024 року банки схвалили 5,8 млрд грн кредитних заявок на проекти з відновлення енергетичної інфраструктури.

Source: NBU

ФІСКАЛЬНИЙ СЕКТОР

ФІСКАЛЬНИЙ СЕКТОР - ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ

Податкові надходження стабільні та зростають

Податкові надходження до держбюджету в серпні склали 149,4 млрд грн, збільшившись на 28% р/р.

Зростання відбулось за рахунок ПнП (передусім оподаткування банків за ставкою 25%), ПДФО (передача «військового» ПДФО з місцевих бюджетів) та акцизів (краще адміністрування).

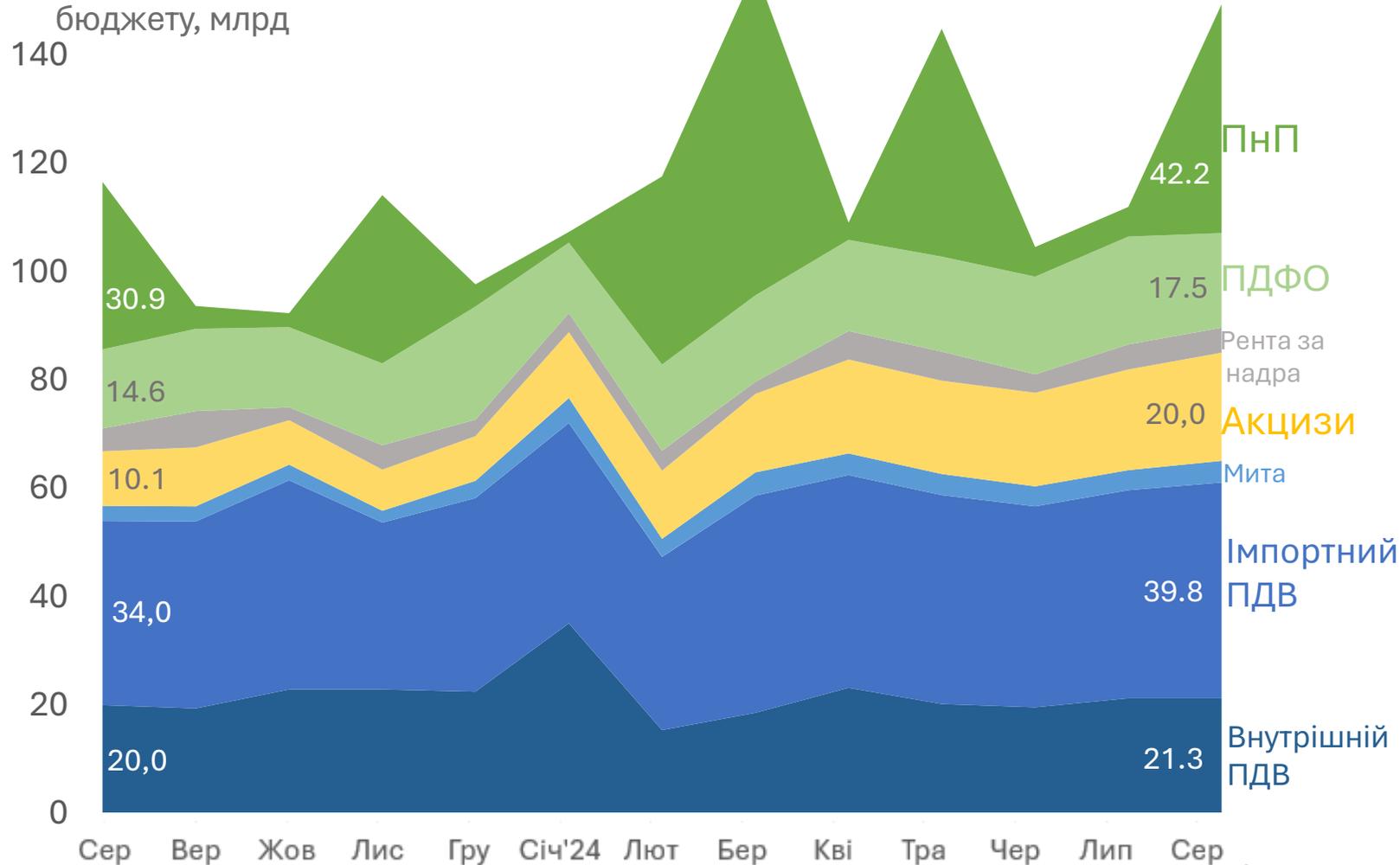
Очікується, що Парламент розгляне пакет підвищення податків протягом наступних тижнів для подолання бюджетного дефіциту, однак його структура ще не визначена.

Ймовірні варіанти: збільшення військового збору з доходів фізичних осіб (5%), військовий збір для приватних підприємців (1% для 3-ї групи), авансові платежі з податку на прибуток для роздрібних продавців пального.

Дискутується питання про оподаткування надприбутків банків за ставкою 50%, що має сильну підтримку з боку депутатів та Податкового комітету та сильну опозицію з боку Мінфіну та НБУ.

Підвищення ПДВ не обговорюється.

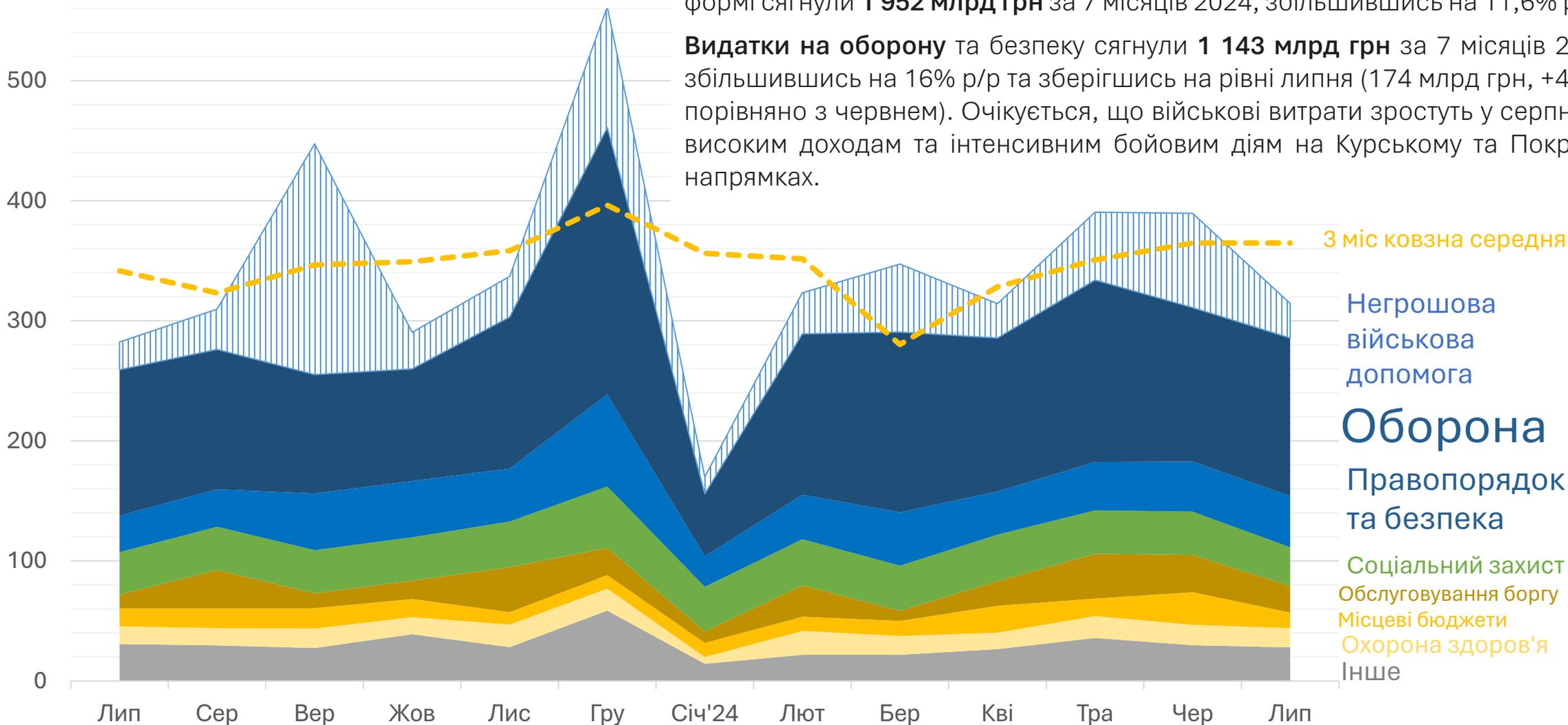
Податкові надходження загального фонду бюджету, млрд

ФІСКАЛЬНИЙ СЕКТОР - ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Витрати на оборону обмежені власними доходами, військова підтримка зменшилась

Видатки держбюджету, млрд грн

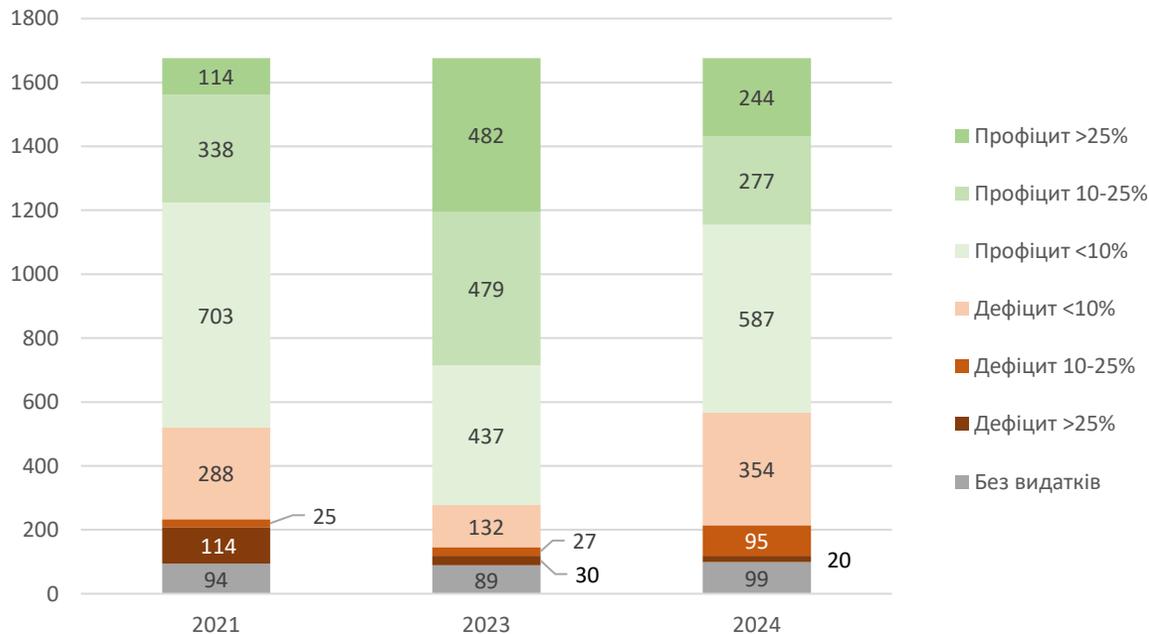
ФІСКАЛЬНИЙ СЕКТОР - МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

Змінилася структура доходів, зростає вага прямого оподаткування

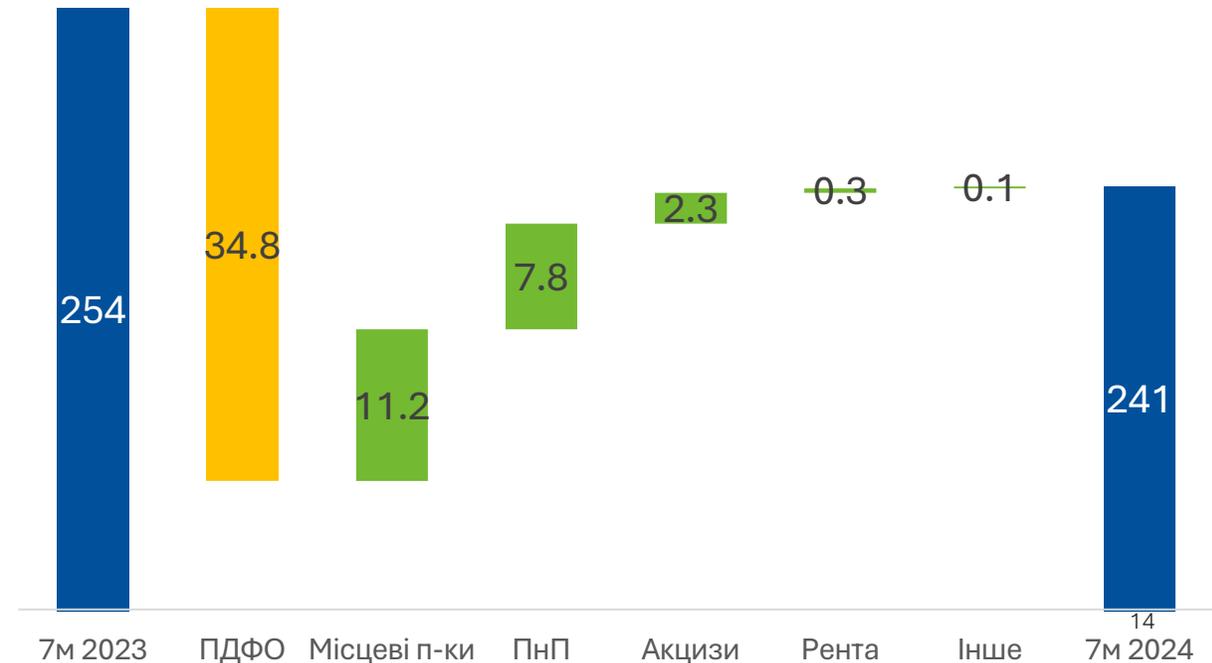
Загальні доходи за 7 місяців залишились на рівні 2023 (381,5 млрд грн проти 383,3 млрд грн). Розподіл бюджетів за збалансованістю повертається до довоєнного зразка (більше половини бюджетів відхиляються в межах 10% від нульового балансу). Перерозподіл військового ПДФО збільшив частку дефіцитних бюджетів з 11 до 28%.

Втрати місцевих бюджетів від військового збору частково компенсуються місцевими податками (єдиним податком та податком на майно), податком на прибуток, акцизами, збільшенням трансфертів з державного бюджету (+6,1 млрд грн) та 3,9 млрд грн неподаткових надходжень, у тому числі від продажу майна.

Розподіл місцевих бюджетів за сальдо, 7 місяців року

Зміни у джерелах податкових надходжень, млрд грн

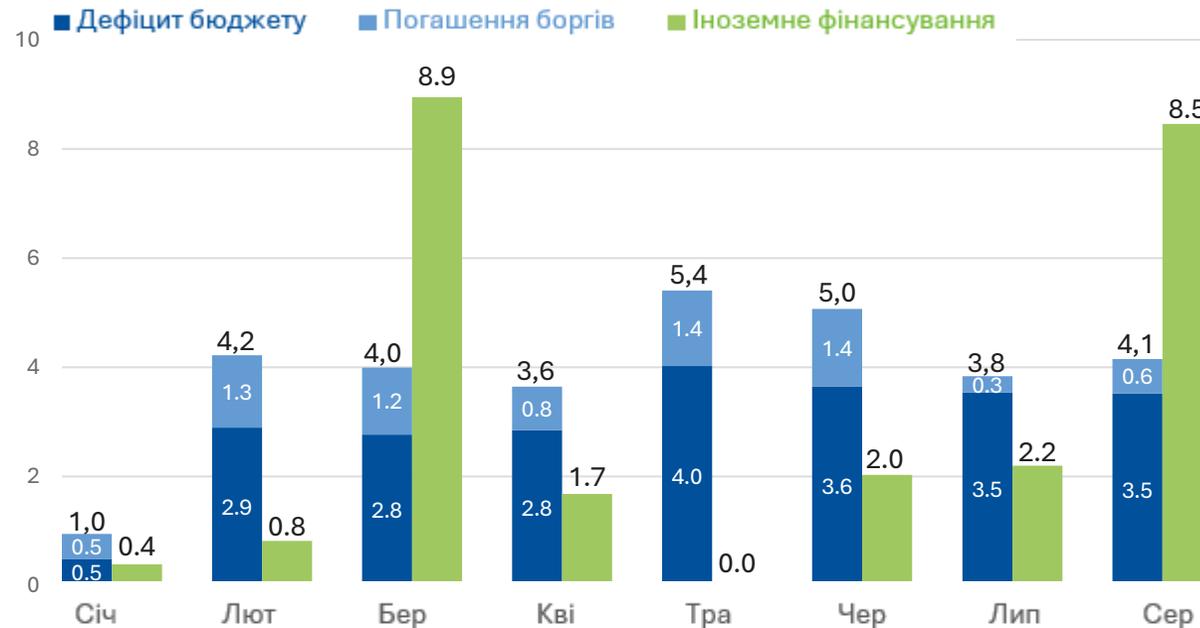
ФІСКАЛЬНИЙ СЕКТОР

У серпні Україна отримала \$8,5 млрд іноземної допомоги

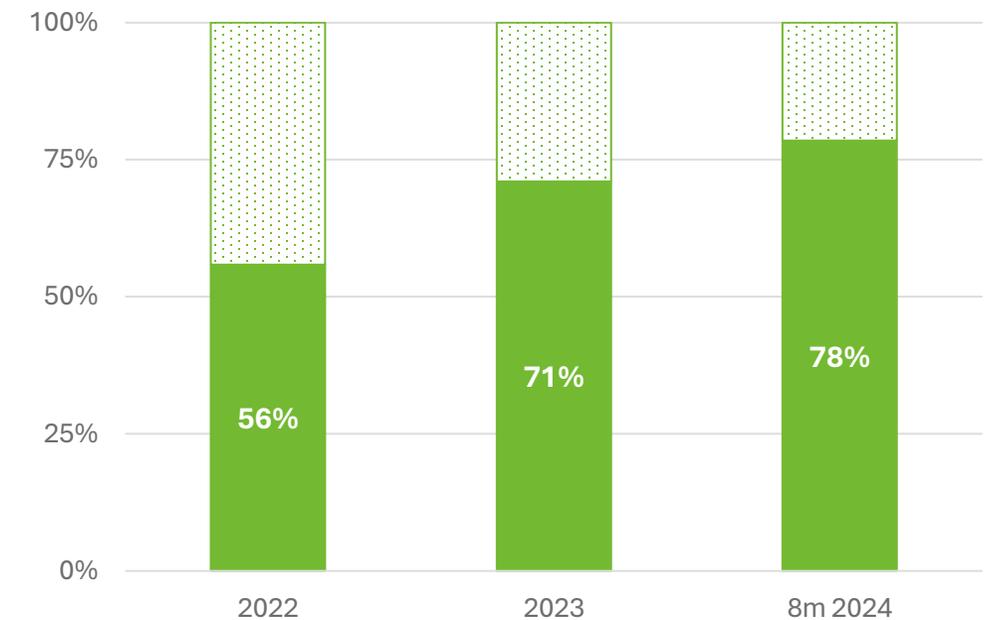
У серпні Україна отримала \$8,5 млрд іноземного фінансування для державного бюджету: \$4,5 млрд від ЄС (\$1,6 млрд у вигляді грантів, решта - пільгові кредити) та \$3,9 млрд у вигляді грантів від США. Український уряд заявляє, що потреба у зовнішньому фінансуванні цього року буде повністю покрита. Однак наступний рік все ще оповитий невизначеністю.

Іноземна допомога покрила 78% додаткових потреб державного бюджету за 8 місяців 2024 року, що є кращим показником, ніж у 2022 та 2023 роках. Однак очікується, що ця частка знизиться в найближчі місяці через зменшення обсягу щомісячних надходжень.

Зовнішнє фінансування, дефіцит державного бюджету та погашення боргу у 2024 році, \$ млрд

Покриття фінансових потреб державного бюджету за рахунок іноземного фінансування, %

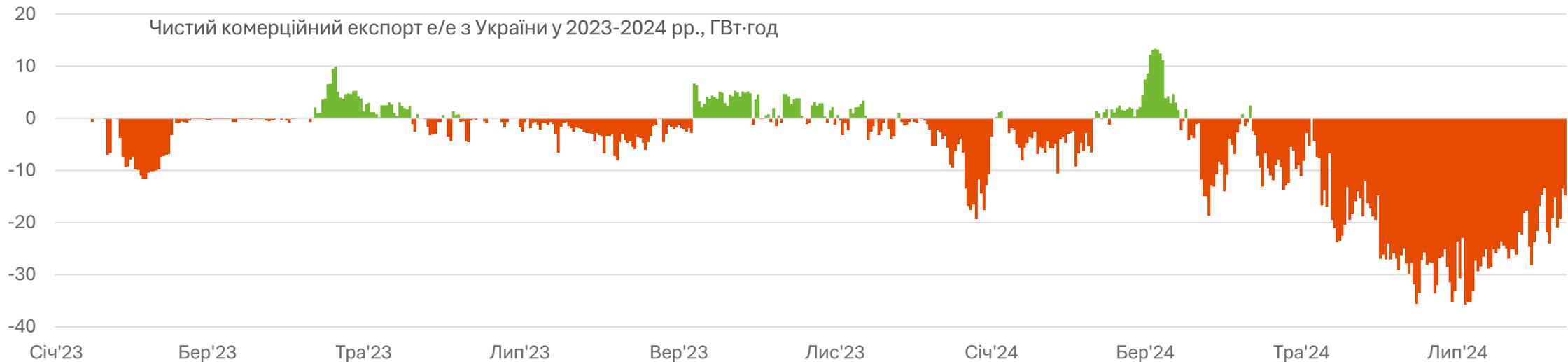
ГАЛУЗЕВИЙ АНАЛІЗ

ГАЛУЗЕВИЙ АНАЛІЗ

Дефіцит електроенергії зменшується після спекотного серпня, попри масовані російські обстріли

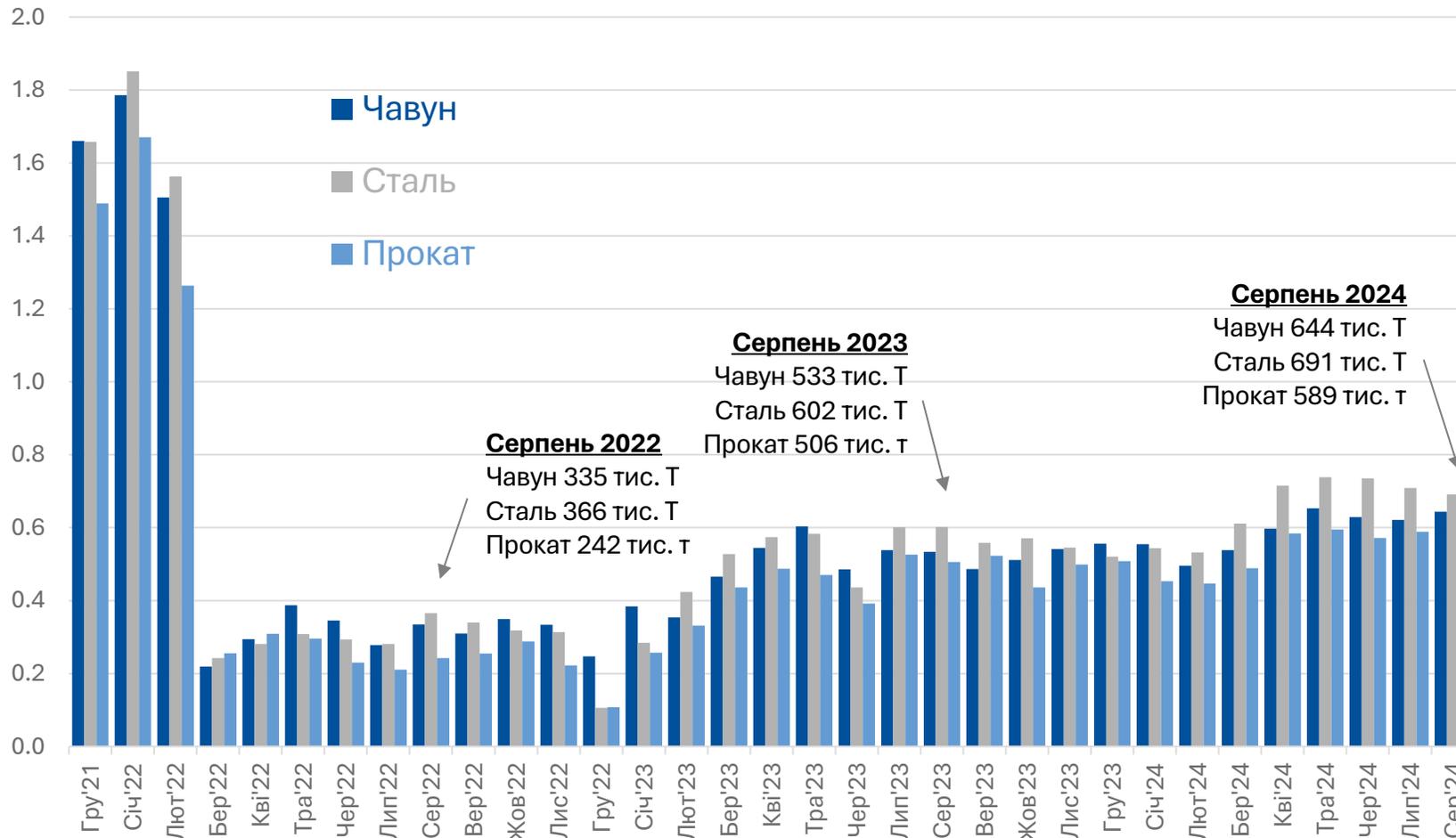
- У серпні Україна імпортувала 461 ГВт·год електроенергії. Це майже вдвічі менше, ніж у кожному з попередніх двох місяців, але все одно третій найвищий місячний показник з початку повномасштабного вторгнення.
- 25 серпня добовий імпорт впав до 4 ГВт·год, що є найнижчим рівнем з початку травня, але наступного дня **Росія розпочала наймасовіший обстріл українських об'єктів енергетики в історії**. Понад 100 ракет було збито, але десятки інших завдали додаткової шкоди об'єктам енергетики.
- Наглядова рада «Укренерго» звільнила Володимира Кудрицького з посади голови правління. Міжнародні фінансові організації занепокоєні звільненням Кудрицького, оскільки це може вплинути на стабільність енергетичної системи України та погіршити її інвестиційний клімат.
- Енергоатом оголосив, що компанія «готується до реалізації проекту будівництва Чигиринської АЕС» відповідно до енергетичної стратегії України до 2050 року. Вона пообіцяла встановити чотири енергоблоки типу AP1000 на основі технології Westinghouse.

ГАЛУЗЕВИЙ АНАЛІЗ

Виробництво сталі знову знижується, але залишається вищим, ніж у 2023 році

Виробництво чорних металів в Україні за основними категоріями, млн т

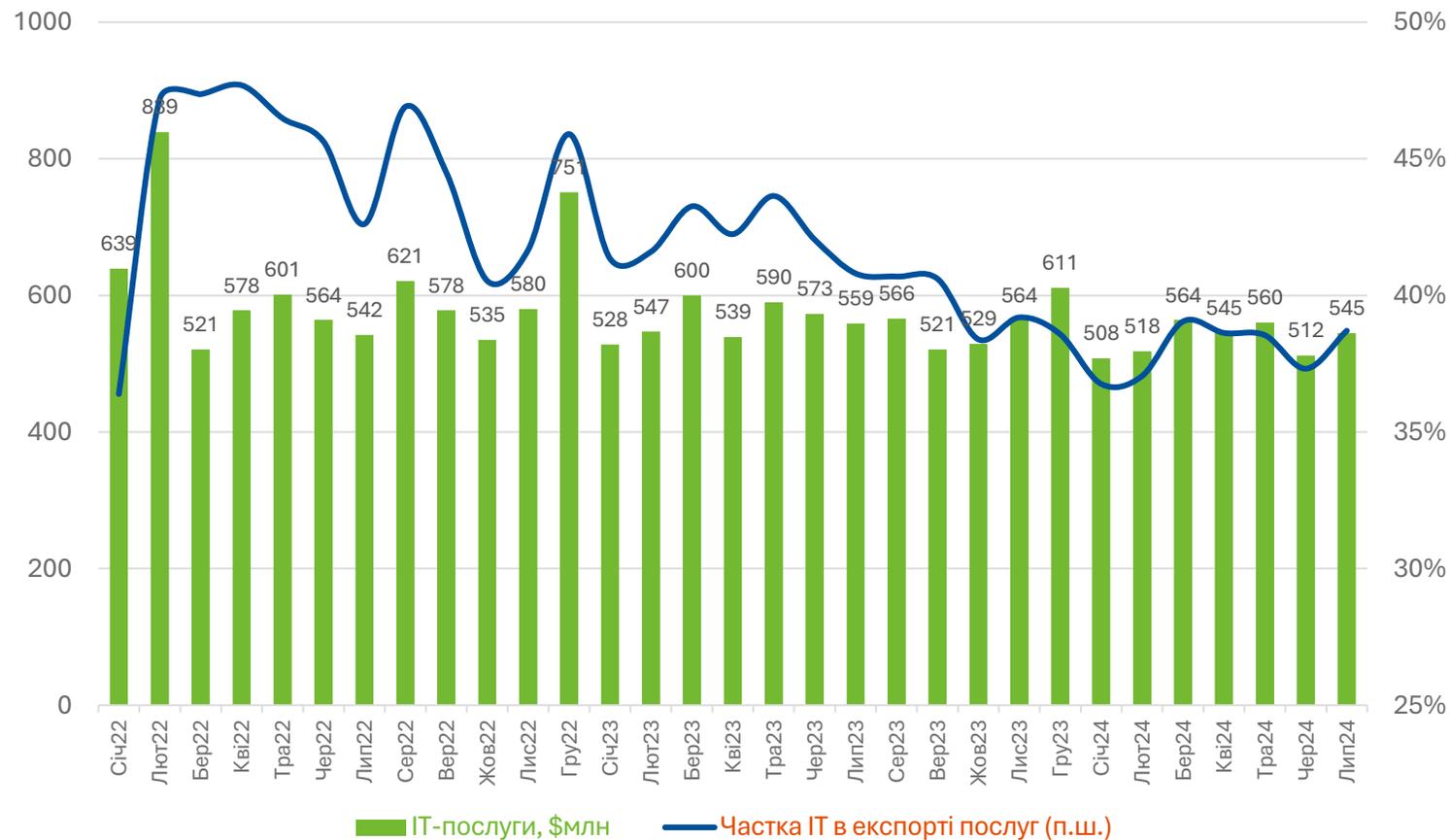

Джерело: Укрметалургпром

- У серпні Україна виробила **644 тис. т чавуну** (+4% м/м), **691 тис. т сталі** (-3%) та 589 тис. т прокату (0%). Загалом за 8 міс. 2024 року виробництво основних видів металопродукції зросло на 21-31%.
- **Світові ціни на залізну руду впали до \$91/т**, найнижчого рівня з 2022 року. З початку року падіння цін становило 36%.
- **Світові ціни на сталь коливаються в районі \$420/т**, що зумовлено охолодженням внутрішнього попиту в Китаї та виходом на світовий ринок дешевшої китайської сталі.
- У січні-липні 2024 року Україна збільшила імпорт плоского прокату на 22% порівняно з аналогічним періодом минулого року - до 565 тис. т. Ключовим постачальником залишається Туреччина - 105 тис. т.

ГАЛУЗЕВИЙ АНАЛІЗ

ІТ-індустрія наймає працівників після скорочень у першому півріччі

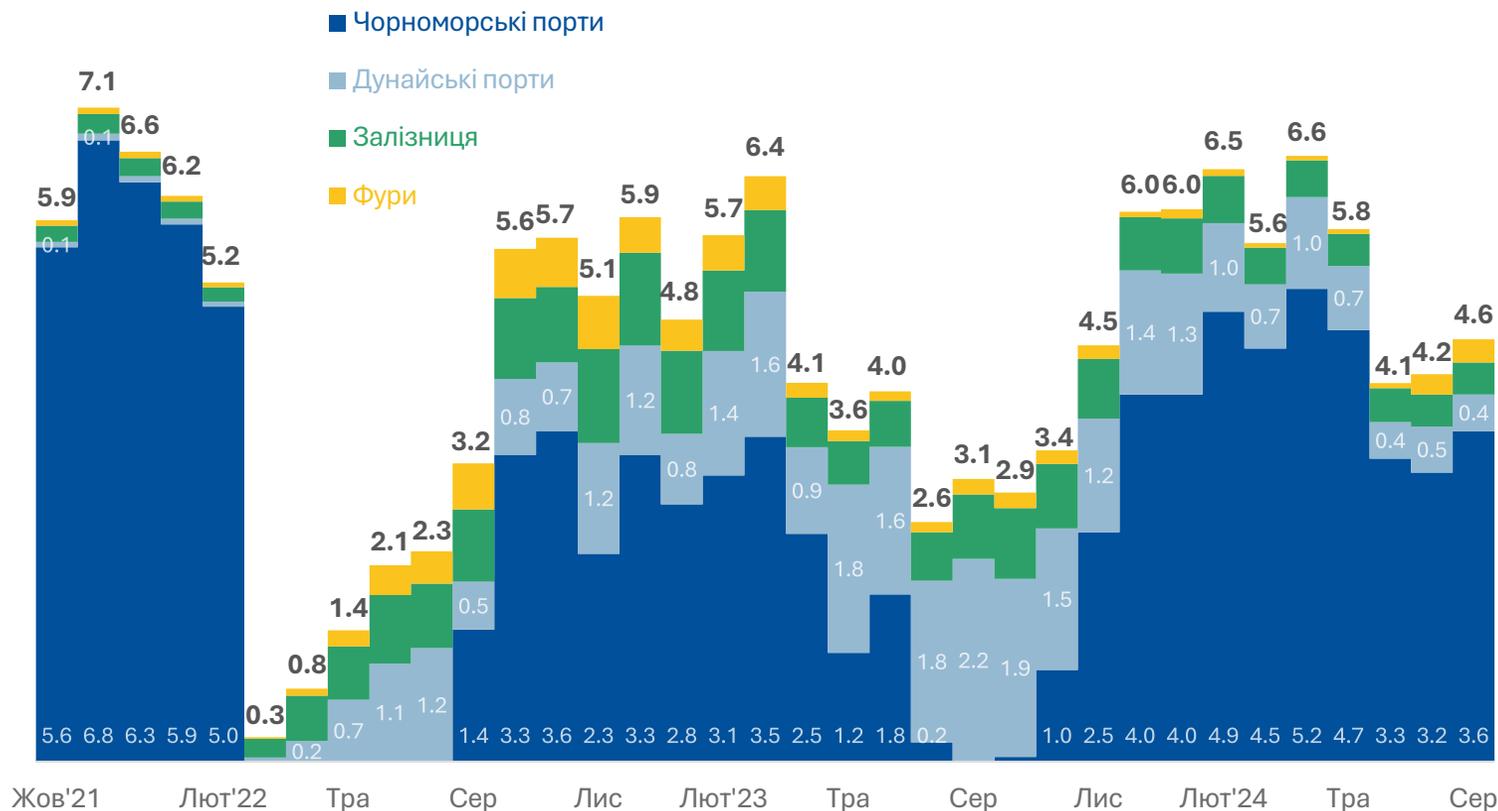

- Експорт ІТ-послуг у липні зріс на 6% до \$545 млн.
- З початку року експорт ІТ-послуг перевищив \$3,75 млрд, що на 5% менше, ніж рік тому.
- Частка США в експорті послуг знизилась до 36%, на Великобританію, Мальту та Кіпр припадає по 7-9%.
- Загальна кількість ІТ-вакансій на DOU у серпні зросла до 5421, це +200 порівняно з липнем, досягнувши найвищого показника з початку повномасштабного вторгнення.

ГАЛУЗЕВИЙ АНАЛІЗ

Експорт аграрної продукції зростає сезонно з початком експорту нових культур

Експорт зернових та олійних за видом транспорту та усього, млн т

- У серпні експорт аграрної продукції зріс на 9% до 4,6 млн т. Зростання є сезонним і зумовлене збільшенням експорту цьогорічного врожаю.
- У грошовому еквіваленті за 7 місяців 2024 року загальний експорт аграрної та харчової продукції перевищив \$14,1 млрд і склав 63% від загального товарного експорту.
- Частка чорноморських портів в експорті в серпні цього року становила 78%, а ще 5,4% було експортовано автомобільним транспортом, що є найвищим показником за останні 11 місяців.
- Ринок сільськогосподарської землі в Україні з початку року зріс більш ніж на 30%. У липні 2024 року ціни на сільгоспземлю відновили зростання після незначного зниження в травні-червні і були найвищими за всю історію.
- Україна ратифікувала угоду про безмитну торгівлю з Великою Британією. До 2029 року всі ввізні мита та тарифні квоти у двосторонній торгівлі будуть скасовані. З початку року основними експортними товарами до Великої Британії були сільськогосподарська продукція, а саме соняшникова олія, куряче м'ясо, ріпак та кукурудза.

ПОСУХА І ВІЙНА: ЯКИМ БУДЕ ВРОЖАЙ ЦЬОГО РОКУ?

спеціальна тема від **Наталії Шпигоцької**, старшого аналітика Dragon Capital

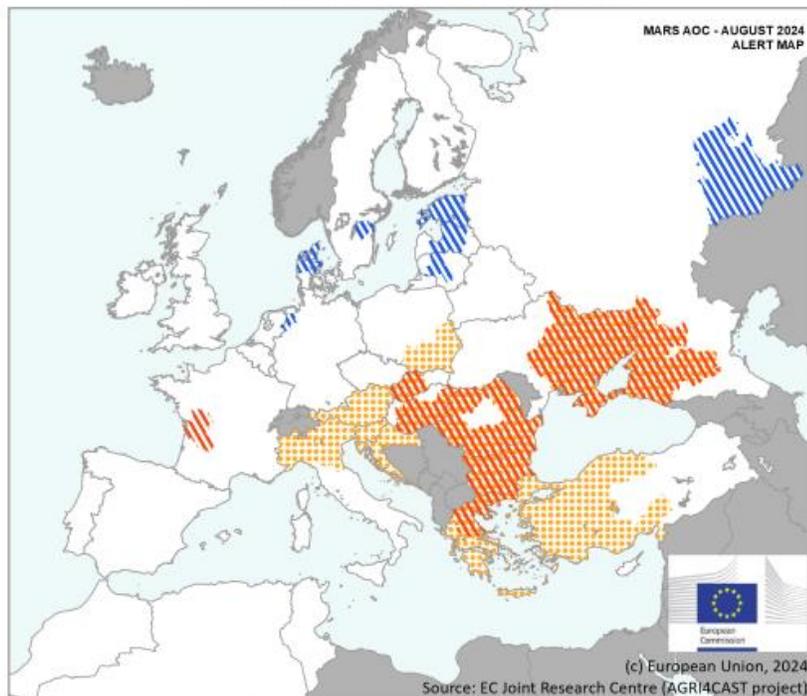
ВПЛИВ ПОГОДНИХ УМОВ НА ПЕРСПЕКТИВИ ВРОЖАЮ 2024 РОКУ

Після трьох років сприятливих погодних умов Україна зіткнулася зі спекою та посухою у 2024 році

На додаток до нових температурних рекордів, **сукупна кількість опадів за перші 8 місяців 2024 року зменшилася на 6%** порівняно з аналогічним періодом минулого року. Однак **вплив посухи був нерівномірним, зачепивши переважно східні та південні регіони.**

Карта надзвичайних ситуацій

Дані: липень – серпень 2024

Нестача води   Надлишок води   Посуха

Сумарна кількість опадів за 8 місяців 2024 (у порівнянні з 8М23; %)

Джерело: Meteorpost, розрахунки Dragon Capital

ВРОЖАЙ РАННІХ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

Урожай ранніх зернових та олійних культур у 2024 знизився незначно

- Враховуючи зміни посівних площ та вплив погодних умов наприкінці 2023, на врожайність озимих культур, урожай ранніх зернових та олійних культур у 2024 році знизився незначно.
- Урожай пшениці зменшився лише на 1% порівняно з 2023 до 22,9 млн т із середньою врожайністю 4,45 т/га (-6% р/р)
- Урожай ячменю зменшився на 7% порівняно з 2023 до 5,5 млн т із середньою врожайністю 3,88 т/га (не змінився порівняно з попереднім роком)
- Урожай ріпаку зменшився на 15% порівняно з 2023 до 3,4 млн т із середньою врожайністю 2,70 т/га (-6% р/р)

Динаміка врожайності ранніх зернових культур у 2024 (р/р; %)

Джерело: Міністерство сільського господарства

ПРОГНОЗ ВРОЖАЮ ПІЗНІХ КУЛЬТУР

Посуха суттєво вплине на врожай пізніх зернових та олійних культур

- Водночас посуха матиме набагато більш суттєвий вплив на врожайність пізніх зернових та олійних культур, насамперед кукурудзи, соняшнику та сої
- Станом на початок вересня 2024 аграрії розпочали збір пізніх культур, намолотивши близько 20% сої, 15% соняшнику та менше 5% кукурудзи.
- За результатами збору ранніх зернових, поточна врожайність сої знизилася приблизно на 25% порівняно з аналогічним показником на початку жнив 2023 до 1,9 т/га. Поточна врожайність соняшнику знизилася на 18% до 1,8 т/га.
- Врожайність пізніх культур може покращитися в міру просування жнив у центральних і північних регіонах, але, ймовірно, залишиться нижчою за минулорічні показники.

Динаміка врожайності соняшнику у 2024 (р/р; %)

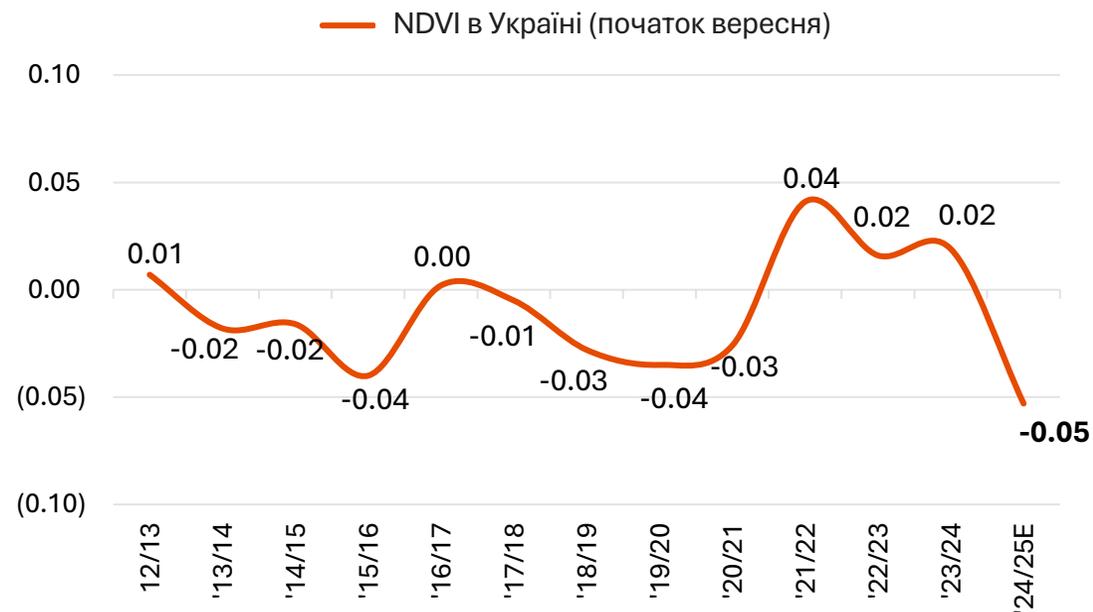
Джерело: Міністерство сільського господарства

ПРОГНОЗ ВРОЖАЮ ПІЗНІХ КУЛЬТУР

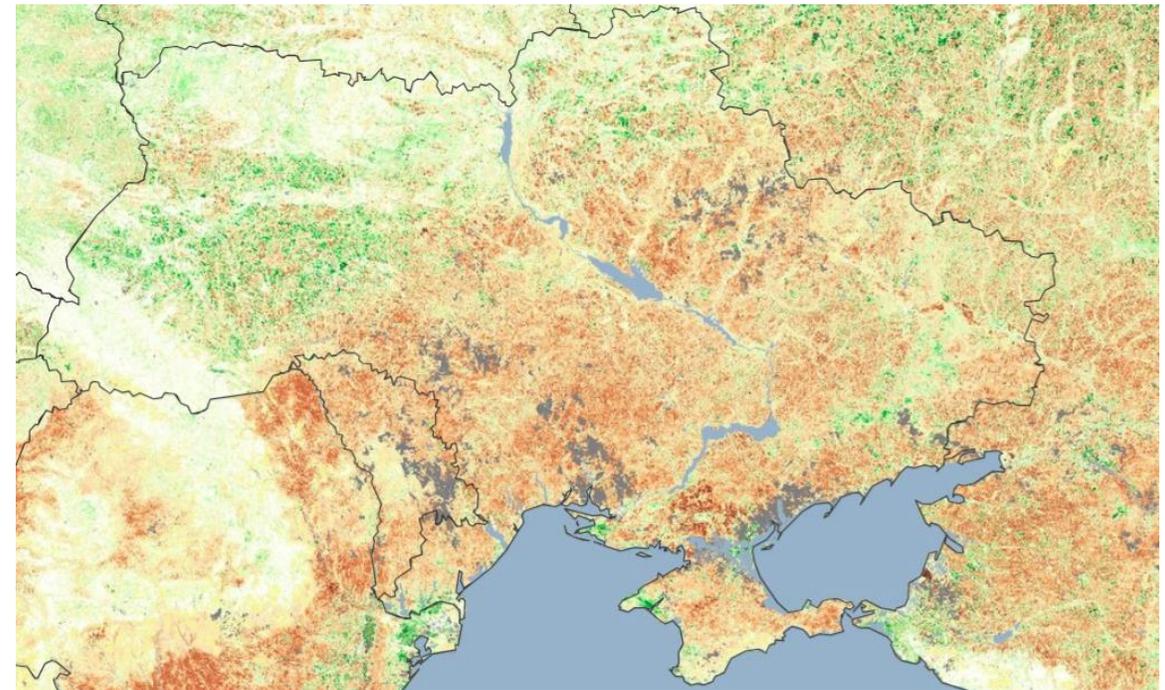
Нормалізований диференційний вегетаційний індекс найгірший за 12 років

- Динаміка NDVI також може допомогти оцінити перспективи врожаю пізніх культур в Україні. Станом на початок вересня 2024 спостерігалася **найгірша негативна аномалія NDVI за попередні 12 років**, що може свідчити про перспективи значного зниження врожаю пізніх культур у 2024 р. На кінцеву врожайність також впливатимуть погодні умови протягом вересня-листопада 2024 р.

Аномалія індексу NDVI в Україні на початок вересня 2024

Джерело: USDA

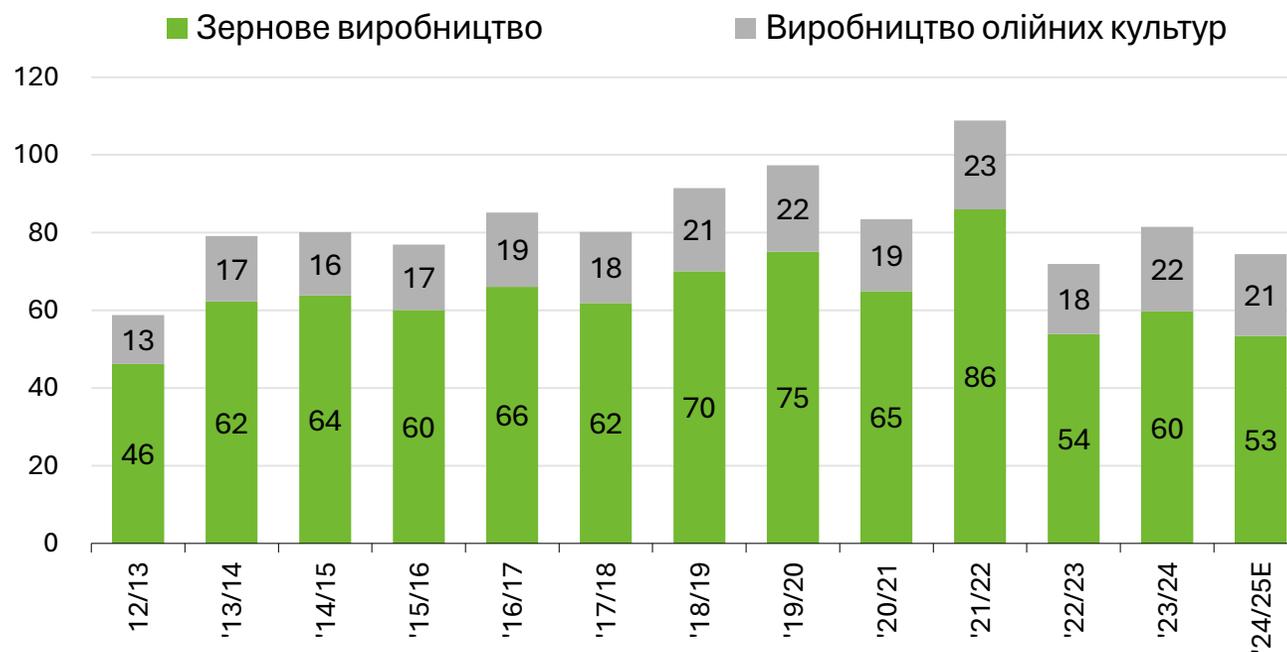

Джерело: USDA

ПЕРСПЕКТИВИ ВРОЖАЮ 2024 РОКУ

Очікується, зниження врожаю зернових та олійних культур на 10%

Враховуючи попередні результати збору ранніх зернових та перспективи погіршення врожайності пізніх культур (кукурудзи, соняшнику та сої), ми очікуємо, що загальний врожай зернових та олійних культур в Україні у 2024 знизиться на 10% порівняно з 2023 роком до 74 млн. т.

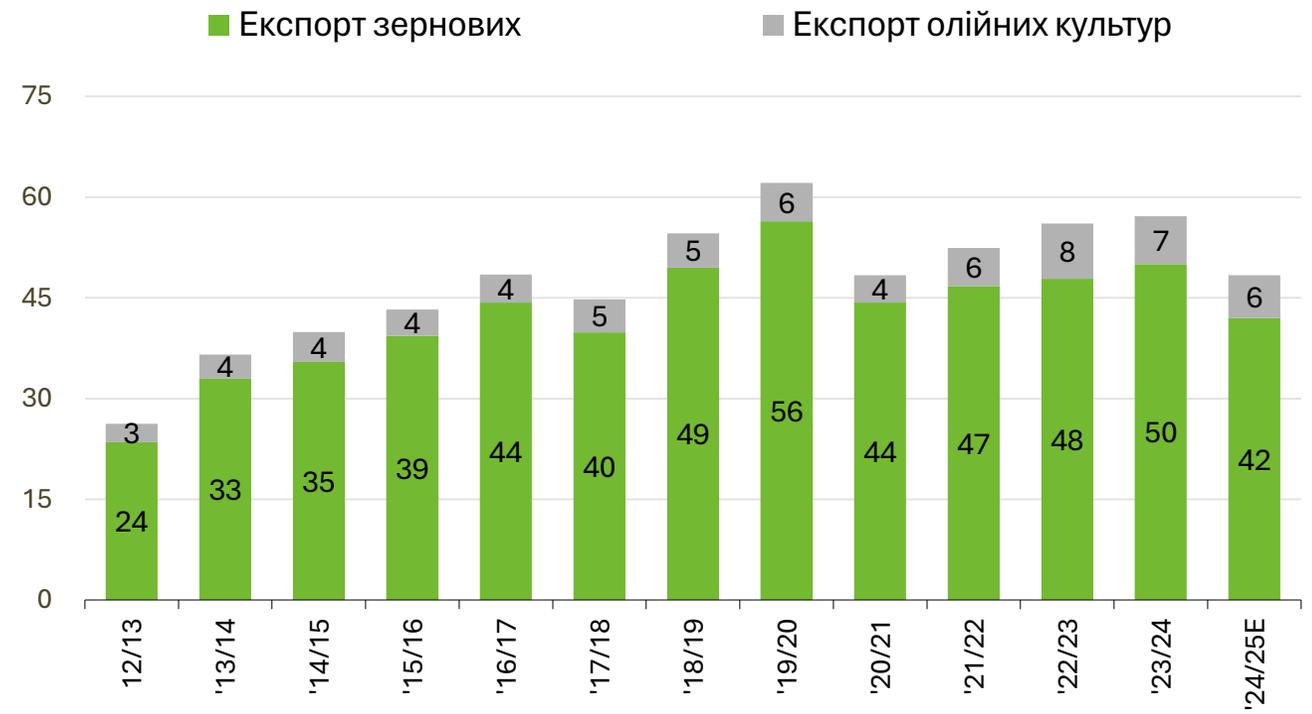
Джерело: Державна служба статистики України, розрахунки Dragon Capital

ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПОРТУ В 2024/25МР

Експорт зернових та олійних культур може скоротитися на 12-15%.

З огляду на прогнозоване зниження врожаю зернових та олійних культур у 2024 та нормалізацію рівня перехідних запасів зерна на початок сезону до довоєнного (5-8 млн т проти 15 млн т на початок 2023/24 маркетингового року), експорт зернових та олійних культур у 2024/25 МР може знизитися на 12-15%, до 48-50 млн т.

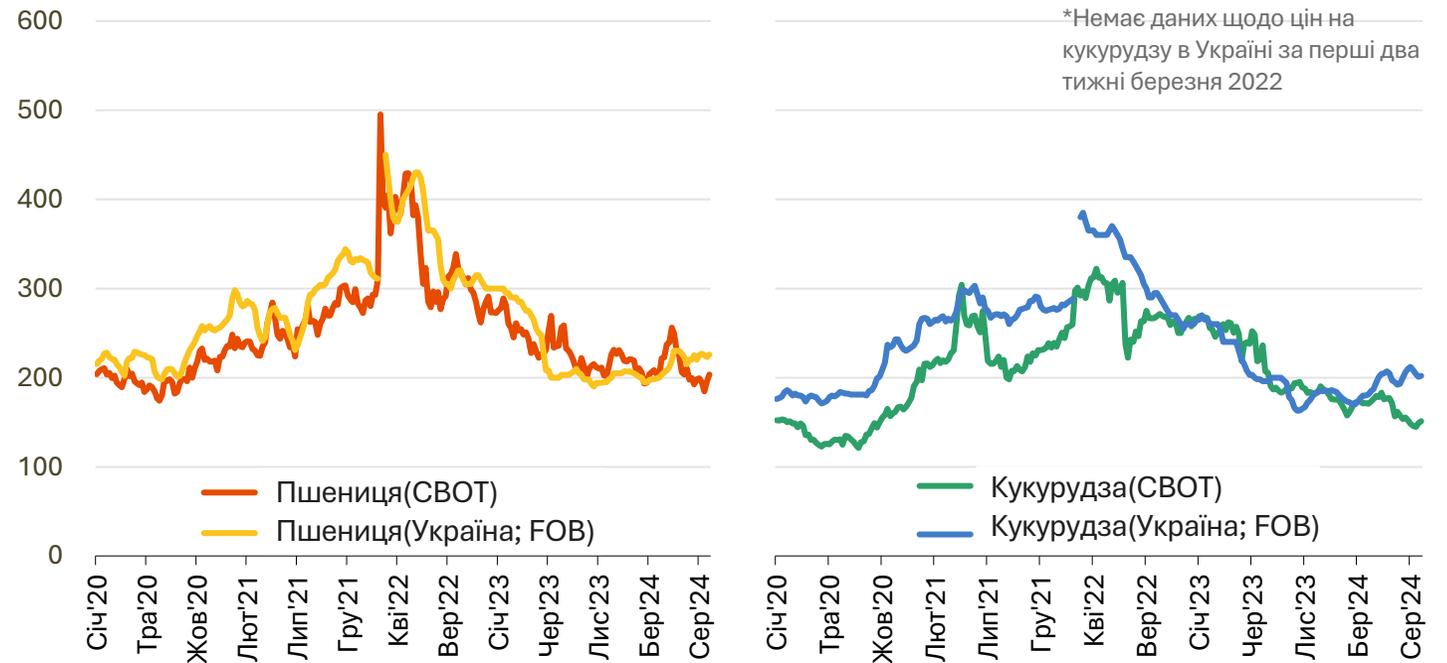

Джерело: Державна митна служба України, оцінки Dragon Capital

ІНШІ ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАТИМУТЬ НА ДИНАМІКУ ЕКСПОРТУ ЗЕРНОВИХ:

- Стабільність роботи морських портів України
- Динаміка цін на зернові та олійні культури на світових ринках
- Запровадження режиму експортних гарантій та мінімальних експортних цін на зерно

Ціни на пшеницю та кукурудзу: Україна у порівнянні з міжнародними ринками (\$/т)

German
Economic
Team

ДЯКУЄМО

Цей текст відображає думку авторів і не обов'язково відображає погляди German Economic Team.